

Sodelovanje je ključno za povezano, odporno in konkurenčno Evropo

17.9.2026 - | gov.si

V Izoli se je zaključil 11. Teden sredozemske obale in makroregionalnih strategij, ki je med 15. in 17. septembrom povezal skoraj 200 predstavnikov iz 17 evropskih držav. Tridnevne razprave so pokazale, da lahko Evropa skupne izzive učinkovito rešuje le z okrepljenim sodelovanjem, usklajenimi naložbami in konkretnimi čezmejnimi projekti.

Teden sredozemske obale in makroregionalnih strategij je v enajstih letih prerasel v pomembno evropsko platformo za dialog med predstavniki evropskih institucij, držav, regij, občin, raziskovalnih organizacij in projektnih partnerjev. Letošnji dogodek je potekal pod sloganom »Makroregionalne strategije v praksi: kaj postane mogoče«, ki je v ospredje postavil konkretne koristi sodelovanja za regije, lokalne skupnosti in prebivalce.

Osrednje sporočilo dogodka je, da makroregionalne strategije evropske prednostne naloge spreminjajo v oprijemljive rešitve. Prihodnost Evrope bo odvisna od premišljenih naložb, ki krepijo teritorialno kohezijo, konkurenčnost in odpornost, ter od sodelovanja prek državnih, sektorskih in institucionalnih meja.

Evropski komisar Raffaele Fitto je ob tej priložnosti poudaril: »Evropska komisija je v svojem petem poročilu o izvajanju makroregionalnih strategij Evropske unije Izolo prepoznala kot vodilni primer dobre prakse na področju večnivojskega upravljanja, čezmejnega okoljskega sodelovanja, širitve Evropske unije in pomorskih politik.«

Razprave so pokazale, da sta kohezijska politika Evropske unije in makroregionalno sodelovanje tesno povezani. V prihodnjem finančnem obdobju bo njuna vloga še pomembnejša, zlasti pri razvoju projektov z jasno evropsko dodano vrednostjo, ki povezujejo več držav in prinašajo rešitve za izzive, ki jih posamezne države ne morejo učinkovito obravnavati same.

Posebna pozornost je bila namenjena vključevanju prednostnih nalog makroregionalnih strategij v evropske programe in finančne instrumente za obdobje 2028-2034. Udeleženci so poudarili, da je priprava prihodnjih evropskih instrumentov že v teku, zato je zdaj pravi čas za opredelitev skupnih prednostnih nalog ter tesnejše povezovanje evropske, nacionalne in regionalne ravni. Skupno razumevanje med makroregionalnimi strategijami in programi Evropske unije bo omogočilo učinkovitejše skupne naložbe in bolj usklajeno reševanje čezmejnih izzivov.

Pomemben del razprav je bil namenjen tudi kulturnim potem Sveta Evrope kot preverjenemu modelu čezmejnega in transnacionalnega sodelovanja. Kulturne poti povezujejo lokalne pobude, kulturno dediščino, ustvarjalnost in trajnostni turizem ter tako ustvarjajo konkretno evropsko dodano vrednost. Udeleženci so izpostavili pomen tesnejšega povezovanja obstoječih pobud, aktivnega sodelovanja lokalnih skupnosti in nadgrajevanja rešitev, ki so se že izkazale za uspešne.

Na področju inovacij je dogodek izpostavil povezovanje prednostnih nalog Strategije Evropske unije za jadransko-jonsko regijo s teritorialnimi inovacijskimi zmogljivostmi in strategijami pametne specializacije. Takšno povezovanje lahko skupne izzive pretvori v konkretne oblike medregionalnega sodelovanja ter državam članicam Evropske unije in državam kandidatkam omogoči sodelovanje kot enakovrednim partnericam.

Udeleženci razprav o prometu so poudarili, da evropske prometne povezanosti ni mogoče zagotoviti brez močnejšega sodelovanja med makroregijami in usklajenega načrtovanja. Trajnostna mobilnost zahteva multimodalne in interoperabilne prometne sisteme, učinkovito uporabo obstoječe infrastrukture ter hitrejšo izvajanje odpornih čezmejnih projektov. Cilj je skupne strateške prednostne naloge čim prej pretvoriti v konkretne rezultate za potnike, gospodarstvo in regije.

Predstavljene so bile tudi praktične rešitve za lokalne skupnosti in pristanišča, ki se soočajo z vse večjimi podnebnimi pritiski. Orodja, razvita v okviru programa Interreg Euro-MED, občinam in drugim lokalnim akterjem omogočajo načrtovanje energetskega prehoda, vključevanje obnovljivih virov energije v pristaniščih ter razvoj inovativnih načinov financiranja podnebnih ukrepov. Ključno sporočilo razprave je bilo, da morajo preverjene, brezplačne in prenosljive rešitve doseči nova območja ter se uporabljati tudi zunaj okolij, v katerih so bile razvite.

Zaključni del tedna je bil namenjen okoljskim izzivom jadransko-jonske regije ter povezovanju prednostnih nalog EU strategije za Jadransko-Jonsko makroregijo na področju kakovosti okolja s projekti programa Interreg IPA ADRIION. V ospredju so bili morsko in obalno okolje, kopenska biotska raznovrstnost, celostno upravljanje obalnih območij in pomorsko prostorsko načrtovanje ter zmanjševanje onesnaževanja. S povezovanjem se krepi sodelovanje med programi, projekti, nacionalnimi organi, strokovnjaki in drugimi deležniki ter izboljšati povezavo med strateškimi prednostnimi nalogami in potrebami območij. Udeleženci so oblikovali skupna partnerstva in konkretne projektne ideje ter poglobili razumevanje med programi Interreg in glavnimi programi EU, vključno z nacionalnimi in regionalnimi partnerskimi načrti (NRPP). Eden od teh je priprava načrta za preprečevanje onesnaženja zaradi nesreč na morju. Zaključek tega projekta bo v Koprskem zalivu mednarodna vaja na morju Slovenije, Italije in Hrvaške, 23.-24. septembra 2026, s čimer Slovenija krepi sistem preprečevanja pred onesnaženjem na morju in ukrepanja.

Tridnevni dogodek je potrdil, da makroregionalne strategije niso le okvir za politični dialog, temveč prostor za razvoj konkretnih projektov in skupnih evropskih rešitev. Njihova dodana vrednost je v povezovanju držav članic in držav kandidatk, regij, mest, institucij, stroke in lokalnih skupnosti pri izzivih, ki presegajo državne meje.

Izola je tako ob zaključku dogodka v evropski prostor poslala jasno sporočilo: bolj trajnostna, inovativna, povezana in odporna Evropa je mogoča le s sodelovanjem, ki skupne strateške cilje spreminja v konkretne koristi za ljudi in prostor.

<https://www.gov.si/novice/2026-09-17-sodelovanje-je-kljucno-za-povezano-odporno-in-konkurencno-evropo>